

вчить структурувати думки та аргументувати власну позицію, що є невід'ємною частиною академічної культури.

Подальшого вивчення потребує питання впливу штучного інтелекту на формування критичного мислення в іноземних студентів, а також розробка індивідуальних траєкторій психологічного супроводу студентів у кризових умовах.

Таким чином, успішна адаптація іноземних студентів є запорукою високої якості освіти та позитивного іміджу України на міжнародній арені. Синергія традиційних методів навчання та цифрових технологій дозволяє створити інклюзивне середовище, де кожен студент має можливість реалізувати свій науковий потенціал незалежно від походження чи культурного бекграунду.

Список джерел:

1. Андрущенко В.П. Освіта України в контексті глобалізації. К.: Знання України, 2020. 180 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 384 с.
3. Berry J.W. Acculturation: A Psychosocial Perspective. Global Academic Press, 2021. 215 p.
4. Ward C., Bochner S. The Psychology of Culture Shock. Routledge, 2018. 360 p.

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ахмадов Ібрагім (Азербайджан)

Науковий керівник – доцент, к. філ. н. Рязанцева Д.В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

Сучасний світовий ринок праці висуває високі вимоги до кваліфікації фахівців, серед яких особливе місце посідають здатність до адаптації в

мультикультурному середовищі, володіння іноземними мовами та вміння працювати з міжнародними стандартами. Міжнародна академічна мобільність стає одним із провідних чинників, що забезпечують конкурентоспроможність випускників закладів вищої освіти на глобальному рівні. Для іноземних студентів, які здобувають освіту в Україні, цей процес є ключовим етапом інвестування у власний людський капітал.

Академічна мобільність розглядається не лише як фізичне переміщення студента з метою навчання, а як комплексний процес набуття нових знань, соціального досвіду та професійних навичок. В умовах інтеграції України у міжнародний освітній простір, участь іноземних студентів у наукових заходах та освітніх програмах сприяє розширенню їхнього світогляду та формуванню критичного мислення.

Економічний аспект академічної мобільності полягає у створенні додаткової вартості знань. Студент, який отримує досвід навчання в іншій країні, стає медіатором між двома економічними системами. Це особливо актуально для країн, що розвиваються, де потреба у фахівцях з міжнародним досвідом є надзвичайно високою. Україна, надаючи освітні послуги іноземним громадянам, стає важливим суб'єктом на міжнародному ринку інтелектуальних ресурсів.

Важливою складовою формування професійних компетентностей є розвиток цифрових навичок у контексті академічної мобільності. Сучасні цифрові платформи дозволяють студентам брати участь у спільних проєктах, проходити онлайн-стажування та обмінюватися досвідом з колегами з різних куточків світу. Це формує «цифрову грамотність», яка є обов'язковою вимогою для успішної кар'єри у будь-якій галузі – від інженерії до фінансів.

Соціальний капітал, набутий під час навчання за кордоном, також має значний вплив на майбутнє працевлаштування. Мережа професійних контактів, знання бізнес-етики та культурних особливостей різних країн дозволяють випускникам ефективно працювати у транснаціональних корпораціях. Для

іноземного студента в Україні досвід подолання мовних та побутових труднощів є додатковим підтвердженням його стресостійкості та гнучкості — якостей, що високо цінуються сучасними роботодавцями.

Наукова діяльність молодих учених у межах міжнародних конференцій стимулює розвиток дослідницьких навичок. Підготовка тез та доповідей англійською мовою вчить студентів оперувати міжнародною термінологією, аналізувати статистичні дані та формулювати власні висновки, що базуються на світовому досвіді. Це сприяє інтеграції результатів наукових досліджень іноземних студентів у загальну систему знань, що створює передумови для подальшої наукової співпраці між країнами.

Аналіз міжнародного досвіду дозволяє виділити ряд бар'єрів, які можуть перешкоджати ефективній реалізації потенціалу академічної мобільності. Серед них ключовими є фінансові обмеження, бюрократичні складнощі при нострифікації документів про освіту, а також психологічна неготовність до тривалого перебування в іншому соціокультурному середовищі.

Для подолання цих викликів у межах інтеграції України в європейський освітній простір (зокрема через механізми Болонського процесу) активно впроваджуються системи кредитно-модульного навчання та цифрові додатки до дипломів європейського зразка. Це значно спрощує процес конвертації знань та навичок, набутих студентом в українському закладі вищої освіти, у зрозумілі для міжнародних роботодавців показники.

Важливим вектором розвитку є також «цифрова мобільність» (virtual mobility), яка набула особливого значення в останні роки. Вона дозволяє іноземним студентам долучатися до українських освітніх програм навіть за умови обмеженого фізичного переміщення. Використання технологій віртуальної та доповненої реальності (VR/AR) у технічних та медичних спеціальностях дозволяє іноземним здобувачам відпрацьовувати практичні навички на симуляторах, що значно підвищує рівень їхньої професійної підготовки без додаткових логістичних витрат.

Таблиця 2. Порівняльна характеристика навичок, що формуються під час академічної мобільності

Тип навички	Вплив на кар'єру	Інструмент формування
Міжкультурна комунікація	Уміння працювати в міжнародних командах	Спільні групові проекти, семінари
Академічне письмо	Здатність публікувати результати в Scopus/WoS	Підготовка тез до конференцій
Самоменеджмент	Висока адаптивність до змін на ринку праці	Життя та навчання в іншій країні
Професійна англійська	Доступ до новітніх світових технологій	Навчання на англомовних програмах

Крім того, академічна мобільність виступає потужним інструментом «м'якої сили» (soft power). Студенти, які навчаються в Україні, стають культурними амбасадорами, формуючи позитивний імідж країни на міжнародній арені. У довгостроковій економічній перспективі це сприяє зміцненню зовнішньоекономічних зв'язків, залученню прямих іноземних інвестицій та розвитку спільних науково-дослідних центрів.

Для іноземних аспірантів участь у мобільності часто стає каталізатором для проведення компаративних досліджень, де порівнюються економічні чи правові аспекти функціонування систем України та їхніх країн походження. Такий підхід має високу наукову цінність, оскільки дозволяє виявити універсальні закономірності розвитку глобальної освіти та науки.

Таким чином, міжнародна академічна мобільність є потужним інструментом модернізації вищої освіти та підвищення якості підготовки фахівців. Вона не лише забезпечує передачу знань, а й сприяє формуванню особистості, здатної ефективно діяти в умовах мінливого світу. Інтеграція української освіти у міжнародний простір через залучення іноземних студентів

до активного наукового життя є стратегічним пріоритетом, що відповідає глобальним тенденціям розвитку суспільства.

Список джерел:

1. Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки. К.: Знання, 2018. 254 с.
2. Кремень В.Г. Вища освіта в Україні: стан та перспективи розвитку. К.: Педагогічна думка, 2020. 320 с.
3. Altbach P.G. The Intelligence of Globalization in Higher Education. Cambridge: MIT Press, 2021. 210 p.
4. Knight J. Internationalization of Higher Education: A Conceptual Framework. New York: McGraw-Hill, 2019. 185 p.

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ТА АЗЕРБАЙДЖАНІ

Бабаєв Ісмаїл (Азербайджан)

Науковий керівник – доцент, доктор філософії Михайлюк Н.В.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

Навчання іноземних студентів в українських закладах вищої освіти викликає інтерес до порівняльної характеристики соціальних особливостей суспільства, зокрема до демографічної ситуації в Україні та Азербайджані.

Україна вже тривалий час перебуває в глибокій демографічній кризі, загостреною війною 2022 року, масовою еміграцією, різким падінням народжуваності, втратами трудових ресурсів і стрімким старінням населення, що створює довгострокові загрози для економічного розвитку.

За оцінками науковців Інституту демографії та проблем якості життя НАН України, чисельність населення на початку 2025 року (без урахування тимчасово окупованих територій) становить близько 28-30 мільйонів осіб. Частина населення виїжджає за кордон у пошуку прихистку, люди гинуть на